

Challenges of School Administrators in Adopting 7 Habits in the New Normal Era

Navarat Waichompu^{1*} and Wan Dechpichai²

Received: July 5, 2021 **Revised:** August 18, 2021 **Accepted:** August 23, 2021

Abstract

This article is an application of the 7 Habits of Covey concept in school administration during new normal era. They include 1) Be Proactive, 2) Begin with the End in Mind, 3) Put First Things First, 4) Think Win-Win, 5) Seek First to Understand, 6) Synergize, and 7) Sharpen the Saw. This application leads to a challenging approach for school administrators amid the Covid19 pandemic situation due to the head of the school need to lead the education management to continue teaching in the midst of a new normal without interruption, with efficiency and effectiveness. Therefore, it is a great challenge for school administrators in the midst of change. This article includes the analysis and synthesis of the concept of 7 Habits, applying 7 Habits to success for executives and summary. The author hopes that this article can be used as a guide and create challenges for school administrators in applying 7 habits to apply in school management in the midst of a new normal.

Keyword: School Administrators, New Normal, Habits

¹ Department of Educational Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University

² Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University

* Corresponding author e-mail: navaratying@hotmail.com

ความท้าทายของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำ 7 อุปนิสัยมาใช้ท่ามกลางวิถีชีวิตใหม่

นอรัตน์ ไชยมณี^{1*} และ วัน เดชพิชัย²

รับบทความ: 5 กรกฎาคม 2564 แก้ไขบทความ: 18 สิงหาคม 2564 รับผิดชอบ: 23 สิงหาคม 2564

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเชื่อมโยงการประยุกต์ใช้ 7 อุปนิสัยตามแนวคิดของโควี ซึ่งประกอบด้วย 1) เริ่มต้นทำก่อน 2) เริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายในใจ 3) ทำตามลำดับความสำคัญ 4) คิดแบบ ชนะ/ชนะ 5) เข้าใจคนอื่นก่อนจะให้คนอื่นเข้าใจเรา 6) ประสานพลังสร้างสิ่งใหม่ และ 7) ลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ กับแนวทางการบริหารสถานศึกษาท่ามกลางวิถีชีวิตใหม่ ซึ่งเป็นบทบาทและความท้าทายสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาท่ามกลางสถานการณ์การระบาดของโรค Covid19 เนื่องจากหัวเรือใหญ่ในสถานศึกษาที่จะนำพาการจัดการศึกษาให้ดำเนินการเรียนการสอนท่ามกลางวิถีชีวิตใหม่อย่างไรให้ต่อเนื่อง ไม่หยุดชะงัก มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้น จึงเป็นความท้าทายอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง เนื้อหาของบทความนี้เกิดจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์เกี่ยวกับแนวคิด 7 อุปนิสัย การประยุกต์ใช้ 7 อุปนิสัยสู่ความสำเร็จสำหรับผู้บริหาร และบทสรุป โดยผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางและสร้างความท้าทายให้กับผู้บริหารสถานศึกษา โดยการนำ 7 อุปนิสัยมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาท่ามกลางวิถีชีวิตใหม่

คำสำคัญ: ผู้บริหารสถานศึกษา วิถีชีวิตใหม่ 7 อุปนิสัย

¹ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

² คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

* Corresponding author e-mail: navaratying@hotmail.com

บทนำ

ปัจจุบัน คำว่า “New Normal” เป็นคำที่คุ้นเคยสำหรับคนทั่วโลก ซึ่งมีนักวิชาการแปลเป็นภาษาไทยด้วยคำที่หลากหลาย เช่น “วิถีชีวิตใหม่” “ความปกติใหม่” “ชีวิตวิถีใหม่” “ฐานวิถีชีวิตใหม่” โดยบทความนี้ผู้เขียนขอใช้คำว่า “วิถีชีวิตใหม่” หลังจากสถานการณ์การระบาดของโรค Covid19 โดยราชบัณฑิตยสภาได้เพิ่มบัญญัติศัพท์คำว่า “New Normal” ว่าเป็นความปกติใหม่ ฐานวิถีชีวิตใหม่ ซึ่งหมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีต อันเนื่องจากมีบางสิ่งมากระทบจนแบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยอย่างเป็นปกติและเคยคาดหมายล่วงหน้าได้ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่ที่ไม่คุ้นเคย (Prombut, 2020) ซึ่งส่งผลกระทบต่อทุกมิติของประเทศไทยและทั่วโลก ทำให้การดำเนินชีวิตตามปกติต้องเปลี่ยนไปเป็นการดำเนินชีวิตตามวิถีชีวิตใหม่ ในขณะที่ Mongkol (2020) กล่าวว่าวิถีชีวิตใหม่ถูกนำมาใช้ครั้งแรกโดยบิลล์ กรอส (Bill Gross) ผู้ก่อตั้งบริษัทบริหารสินทรัพย์ชาวอเมริกันซึ่งใช้อธิบายถึงสภาวะเศรษฐกิจโลกหลังจากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจแฮมเบอร์เกอร์ในสหรัฐอเมริกาในช่วงระหว่างปี 2007-2009 โดยเหตุผลที่ใช้คำว่า “New Normal” เนื่องจากวิถีชีวิตเดิมเศรษฐกิจมีรูปแบบค่อนข้างตายตัวและเป็นวงจรเดิม คือ เมื่อเศรษฐกิจเติบโตไปได้ช่วงระยะหนึ่ง จะมีปัจจัยที่ทำให้เกิดเป็นวิกฤติทางเศรษฐกิจและหลังจากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจไม่นานเศรษฐกิจก็จะเริ่มฟื้นตัว แล้วก็กลับมาเติบโต ซึ่งสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นเป็นปกติจนเรียกได้ว่าเป็น “เรื่องปกติ” (Normal) แต่หลังจากการเกิดวิกฤติแฮมเบอร์เกอร์ หลายคนมองว่าเศรษฐกิจโลกจะไม่สามารถกลับไปเติบโตได้ดีเหมือนเดิม ด้วยปัจจัยต่าง ๆ จึงส่งผลให้เศรษฐกิจเติบโตลดลงในอนาคต ดังนั้น คำว่า “New Normal” จึงถูกนำมาใช้เพื่อพูดถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ถดถอยและคาดว่าจะไม่กลับมาเติบโตในระดับเดิมได้อีกต่อไป

ช่วงเวลา หรือ ยุควิถีชีวิตใหม่ (New Normal Era) นี้คงจะมีระยะเวลาเพียงชั่วคราวช่วงหนึ่งเท่านั้น ก่อนที่จะเข้าไปสู่ “ยุควิถีชีวิตถัดไป” (Next Normal Era) ในที่นี้จะวิเคราะห์และสังเคราะห์เฉพาะความท้าทายท่ามกลางยุควิถีชีวิตใหม่เพียงช่วงเดียวเท่านั้น โดยพฤติกรรมในวิถีชีวิตใหม่ที่ได้สังเกตเห็นการปรับเปลี่ยน ได้แก่ 1) การใช้เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ต เข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตเพิ่มขึ้นจากเดิมในทุกช่วงจังหวะของการดำเนินชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการเรียนออนไลน์ การทำงานที่บ้าน การประชุมออนไลน์ การซื้อสินค้าออนไลน์ การทำธุรกรรม และการเอ็นเตอร์เทนชีวิตรูปแบบต่าง ๆ 2) การเว้นระยะห่างทางสังคม ที่ให้ความสำคัญของการเว้นระยะห่างในช่วงวิกฤติ Covid19 และต่อไปโดยรักษาระยะห่างทางกายภาพและใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนช่วยในการสื่อสารและใช้ชีวิต ลดการปฏิสัมพันธ์ การไปในสถานที่สาธารณะ และเน้นการทำกิจกรรมที่บ้านมากขึ้น 3) การดูแลใส่ใจสุขภาพทั้งตัวเองและครอบครัว เป็นการดูแลด้านสุขภาพและความสะอาดเพื่อป้องกันการแพร่เชื้อ เริ่มจากการใช้หน้ากากอนามัย เจลแอลกอฮอล์ และการล้างมืออย่างถูกวิธี และหมั่นสังเกตตัวเองเมื่อไม่สบาย รวมถึงการหันมาใส่ใจสุขภาพ การออกกำลังกาย และคาดว่าการทำงานประกันสุขภาพจะมีแนวโน้มมากขึ้น และ 4) การสร้างสมดุลชีวิต เป็นการปรับการทำงานมาทำงานที่บ้าน ลดจำนวนวันการทำงาน หรือ

การลดการพบปะผู้คนในสังคม หันมาใช้ชีวิตและทำงานที่บ้าน ทำให้ผู้คนมองเห็นแนวทางที่จะสร้างสมดุลชีวิตและเป็นแนวทางในการปรับสมดุลชีวิตระหว่างเวลาส่วนตัว การงาน และสังคมให้สมดุล พฤติกรรมการปรับตัวเหล่านี้เกิดจากวิถีชีวิตใหม่ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรค Covid19

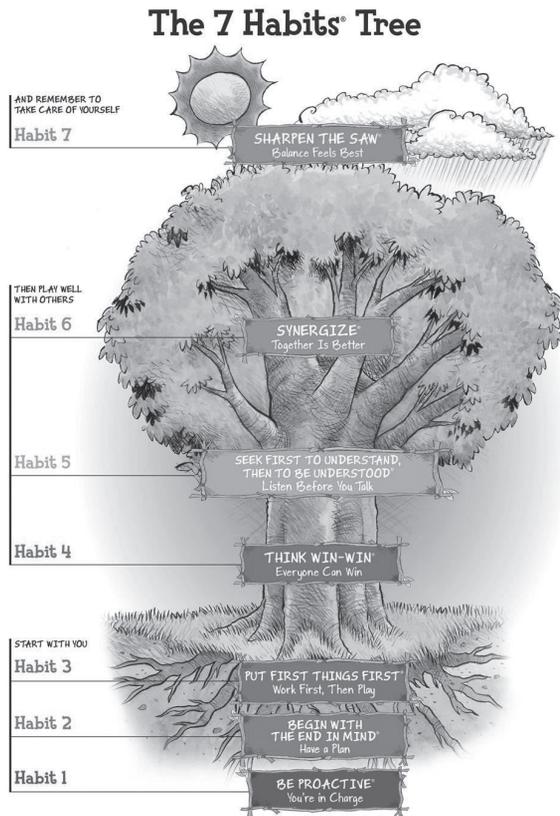
สถานการณ์การระบาดของโรค Covid19 ที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อด้านต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิต หนึ่งในนั้นคือ ด้านการศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Chadwick and McLoughlin (2021) ที่ชี้ว่า มาตรการป้องกันการระบาดของโรค Covid19 ส่งผลกระทบในทางลบต่อการเรียนการสอน และการประเมินผลทางวิทยาศาสตร์ โดย 90% ของครูผู้สอนกล่าวว่าส่งผลกระทบต่อด้านลบในการอำนวยความสะดวกในกิจกรรมภาคปฏิบัติให้กับผู้เรียน ในขณะที่ Kenan Foundation Asia (2020) กล่าวถึงผลกระทบที่เกิดในระบบการศึกษาไว้ 3 ประการ ดังนี้ 1) ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำและไม่เท่าเทียมทางการศึกษา ซึ่งเป็นช่องว่างระหว่างโอกาสเข้าถึงการศึกษาและความพร้อมทางด้านอุปกรณ์รองรับการเรียน 2) ประสิทธิภาพของการเรียนการสอนที่ยังมีไม่พอเพียง ซึ่งเป็นที่ต้องยอมรับว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อาจเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ถาวร ทำให้ไม่สามารถกลับมาใช้ชีวิตแบบปกติ ดังนั้น ผู้บริหารด้านการศึกษา จึงต้องพิจารณาช่องทางเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อทดแทน 3) ระบบส่งเสริมและสนับสนุนการสอนออนไลน์ของครูยังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะในด้านวิชาการและการปรับกระบวนการเรียนการสอน เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงหรือประกาศแบบเร่งด่วนแต่ยังไม่ได้รับการชี้แจงหรือแจ้งนโยบายที่แน่ชัด ที่สำคัญคือให้มีการเปลี่ยนแปลงด้านการจัดการศึกษาที่ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติในห้องเรียน เป็น 5 รูปแบบตามสถานการณ์ ได้แก่ 1) On-site คือ การมาเรียนที่โรงเรียน โดยมีมาตรการเฝ้าระวังตามประกาศของศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) 2) On-air คือ การเรียนผ่านมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ หรือ DLTV 3) On-demand คือ การเรียนผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ 4) On-line คือ การเรียนผ่านอินเทอร์เน็ต และ 5) On-hand คือ การเรียนที่บ้านด้วยเอกสาร เช่น หนังสือ แบบฝึกหัดใบงาน ในรูปแบบผสมผสาน หรือ อาจใช้วิธีอื่น ๆ เช่น วิทยุ เป็นต้น (Thienthong, 2021) ในขณะที่ Duangchurn (2020) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความจำเป็นต้องหาวิธีการในการบริหารจัดการศึกษาซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ภายใต้วิถีชีวิตใหม่ ทั้งด้านการจัดรูปแบบการเรียนการสอน การพัฒนาครูให้พร้อมสู่โลกยุคใหม่ การบริหารหลักสูตร รวมถึงการรับฟังเสียงสะท้อนจากครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน จากความหมายของวิถีชีวิตใหม่และการเปลี่ยนแปลงด้านการจัดการศึกษาที่กล่าวมาจึงเป็นความท้าทายอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา แม้ว่าอนาคตการระบาดของโรค Covid19 จะสามารถควบคุมได้โดยการฉีดวัคซีนป้องกันหรือวิธีการอื่น ๆ แต่ไม่มีอะไรประกันได้ว่าจะไม่มีการระบาดของโรคอุบัติใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อด้านการศึกษาเกิดขึ้นอีก ดังนั้น จึงเป็นโจทย์ที่เพิ่มความท้าทายเพื่อการวางแผนระยะยาวภายใต้การขับเคลื่อนของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีการจัดการศึกษาที่แตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมและบริบทของสถานศึกษา การขับเคลื่อนดังกล่าวจะเกิดขึ้นโดยปราศจากแรงบันดาลใจภายในของผู้บริหารที่ไม่ได้มีอยู่ในตัวตนของผู้บริหารทุกคน ดังนั้น การนำแนวคิดต่าง ๆ มาใช้ในการขับเคลื่อนถือว่าเป็นความท้าทายอย่างยิ่ง ซึ่งการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการจัดการศึกษาเพื่อให้ทันกับยุคสมัยที่มี

การเปลี่ยนแปลงนั้น มีแนวคิดทฤษฎีที่หลากหลายที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ ในที่นี้ขอกล่าวถึง 7 อุปนิสัยซึ่งเป็นแนวคิดที่พัฒนาสู่ผู้มีประสิทธิผลสูงเป็นหนึ่งในแนวคิดที่ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ควรมองข้ามและควรนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาในวิถีชีวิตใหม่เป็นอย่างดี

แนวคิด 7 อุปนิสัย

อุปนิสัยเป็นพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกและสังเกตได้จากการกระทำที่สม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยมีความสัมพันธ์กับพื้นฐานการดำเนินชีวิต แนวคิด ความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ และทักษะของ บุคคลนั้น ๆ ดังนั้น ในการพัฒนาอุปนิสัยเพื่อไปสู่ผู้ที่มีประสิทธิผลสูงนั้น มีแนวคิดหลากหลายที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ โดยแนวคิดที่ได้รับการยอมรับและนำมาใช้ คือแนวคิดอุปนิสัยของ Stephen R. Covey ซึ่งเริ่มนำมาใช้ครั้งแรกในปี ค.ศ. 1989 มีชื่อว่า 7 อุปนิสัยพัฒนาสู่ผู้ที่มีประสิทธิผลสูง (The 7 Habits of Highly Effective People) และนำเสนอฉบับใหม่ในปี ค.ศ. 2004 ได้ให้ความหมายของอุปนิสัยว่าเป็นแบบพฤติกรรมที่มีองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ โดยกล่าวถึงการสร้างคุณลักษณะซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานของความสำเร็จในชีวิต เพื่อนำหลักการมาปฏิบัติจนกลายเป็นอุปนิสัยพื้นฐานของตนเองที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่แท้จริง โดย 7 อุปนิสัยโคเวี Covey (2004) กล่าวถึงอุปนิสัยสำคัญในการบริหารงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน ไว้ 7 อุปนิสัย โดยผู้เขียนได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ตามรายละเอียดดังนี้

1. เริ่มต้นทำก่อน (Be Proactive) เป็นอุปนิสัยเชิงรุกอันดับแรกที่ควรพัฒนา โดยกระตุ้นให้บุคคลมีความรับผิดชอบในตนเองเพิ่มขึ้น เมื่อบุคคลเริ่มต้นด้วยใจที่จะพัฒนา ก็จะปรากฏความก้าวหน้าในการพัฒนา
2. เริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายในใจ (Begin with the End in Mind) เปรียบเสมือนการวางแผนการดำเนินชีวิตของบุคคลที่เกิดจากความมุ่งมั่นในใจที่จะกระทำการใด ๆ เป็นอุปนิสัยภาคทฤษฎีที่เกิดจากแรงบันดาลใจของบุคคลที่สร้างแนวความคิดว่าจะดำเนินการตามหลัก 5W1Hว่าจะทำอะไร (What) ทำไมต้องทำ (Why) ทำเมื่อไหร่ (When) ทำที่ไหน (Where) ใครทำ (Who) และทำอย่างไร (How) เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย
3. ทำตามลำดับความสำคัญ (Put First Things First) อุปนิสัยนี้เปรียบเสมือนภาคปฏิบัติของอุปนิสัยที่ 1 และ 2 ที่ต้องลงมือกระทำเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ภายใต้หลักการบริหารเวลา หลักการจัดลำดับความสำคัญ เพื่อให้ทำสิ่งที่สำคัญมากที่สุดก่อนตามที่มุ่งหมายในใจ ได้แก่ 1) สำคัญและเร่งด่วน ต้องทำโดยเร็วที่สุดและต้องทำให้ดีคือ มีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งจะนำไปได้ก็ต่อเมื่อมีการวางแผนที่ดี 2) สำคัญแต่ไม่เร่งด่วน เป็นงานที่น่าจะทำได้ดีที่สุดเนื่องจากไม่มีเวลามาเป็นตัวกำหนด แต่มีความสำคัญในภาพรวม ดังนั้น ควรรีบทำเพื่อไม่ให้กลายเป็นสำคัญและเร่งด่วนขึ้นมา 3) ไม่สำคัญแต่เร่งด่วน เป็นสิ่งต้องรีบดำเนินการแต่ไม่ได้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมเท่าที่ควร และ 4) ไม่สำคัญและไม่เร่งด่วน งานนี้ควรเก็บไว้เป็นลำดับสุดท้ายเมื่อว่างเว้นจากงานอื่น ๆ แล้วค่อยลงมือทำ ซึ่งยังมีบุคคลให้เวลากับลำดับนี้อยู่น้อย

ภาพที่ 1 ต้นไม้แสดงลำดับของ The 7 habits
ที่มา: Harris Park Elementary (2021)

4. คิดแบบ ชนะ/ชนะ (Think Win-Win) เป็นอุปนิสัยที่อยู่บนพื้นฐานของทัศนคติที่ดีในการดำเนินการใด ๆ เพื่อให้ได้ประโยชน์เท่าเทียมกันทั้งสองฝ่ายในระยะยาวซึ่งบางครั้งในการเริ่มต้นฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจจะต้องเสียเปรียบก่อน สุดท้ายเมื่อดำเนินการตามกระบวนการที่วางแผนไว้เสร็จทั้งสองฝ่ายจะต้องได้ประโยชน์ทั้งคู่เท่าเทียมกัน ซึ่งเป็นอุปนิสัย

5. เข้าใจคนอื่นก่อนจะให้คนอื่นเข้าใจเรา (Seek First to Understand, then to be Understood) เป็นอุปนิสัยที่มุ่งเน้นทักษะการฟังบุคคลอื่น โดยการฟังอย่างตั้งใจและเข้าใจในจุดมุ่งหมายของบุคคลอื่น หลังจากนั้นเป็นทักษะการพูดของตนเองเพื่อให้บุคคลอื่นเข้าใจ เป็นการให้ความสำคัญและเข้าใจมุมมองของผู้อื่นก่อนที่จะให้คนอื่นเข้าใจเราเพื่อลดการปะทะกัน

6. ประสานพลังสร้างสิ่งใหม่ (Synergize) เป็นอุปนิสัยที่มุ่งเน้นพัฒนาการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ๆ โดยการยอมรับในความแตกต่างของบุคคลอื่น และพยายามมองว่าความแตกต่างนั้นน่าจะมีประโยชน์มากกว่าโทษ และนำข้อดีของความแตกต่างมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เป็นการแลกเปลี่ยน

ความคิดเห็นและเรียนรู้ร่วมกันเพื่อทำให้เกิดการพัฒนาการทำงาน เป็นการยอมรับในคุณค่าของตนเอง และเข้าใจในความแตกต่างที่ผู้อื่นมอง รวมทั้งลดการวิพากษ์วิจารณ์อย่างไม่สร้างสรรค์

7. ลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ (Sharpen the Saw) เป็นการรวบรวมอุปนิสัยที่ 1-6 มาใช้ในชีวิตจริง ให้มีประสิทธิภาพอย่างอัตโนมัติ โดยการฝึกฝนอุปนิสัยต่าง ๆ เหล่านั้นอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากสถานการณ์สภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้น บุคคลไม่ควรหยุดที่จะพัฒนาตนเองต้องพยายามฝึกฝนพัฒนาตนเองเสมอ โดยการพัฒนาให้ครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและจิตวิญญาณ

ดังนั้น 7 อุปนิสัยตามแนวคิดของโควี หากผู้บริหารสถานศึกษามีการฝึกฝนก็จะสามารถพัฒนาไปสู่ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพสูงได้ไม่ยาก และเป็นความท้าทายที่ค้นหา โดย Guayco and Fernandez-Cuervo (2014) สรุปว่าอุปนิสัยที่ 1-3 เปรียบได้กับกระบวนการรับผิดชอบตนเองในการปรับเปลี่ยนตัวเอง อุปนิสัยที่ 4-6 เป็นการเรียนรู้วิธีทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อผลลัพธ์ที่ดีขึ้นและประสิทธิภาพที่สูงขึ้น อุปนิสัยที่ 7 ส่งเสริมการใช้อุปนิสัยทั้ง 6 อย่างสม่ำเสมอเพื่อปรับเปลี่ยนอุปนิสัยเดิมให้ดีขึ้น เมื่อเปรียบกับภาพต้นไม้ อุปนิสัยที่ 1-3 เปรียบเสมือนรากของต้นไม้ที่ต้องปรับเปลี่ยนตามสภาพของดินและสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ที่อาศัยในดิน เพื่อยึดลำต้นและหาอาหารให้กับลำต้น ส่วนอุปนิสัยที่ 4-6 เปรียบเสมือนลำต้นของต้นไม้ที่ต้องเผชิญกับแสงแดด สายลม พายุและสายฝน ซึ่งต้องปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมให้ลำต้นคงอยู่ อุปนิสัยที่ 7 เปรียบเสมือนกับองค์ประกอบรวมของต้นไม้ที่ต้องปรับตัวตามสภาพดิน ฟ้า อากาศ เพื่อหาความสมดุลและจุดยืนของตนเอง เช่นเดียวกับผู้บริหารสถานศึกษา

การนำ 7 อุปนิสัยมาใช้ท่ามกลางวิถีชีวิตใหม่

Covey (2004) กล่าวว่าอุปนิสัยเพื่อเป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพสูงนั้น สามารถพัฒนาได้และเป็นหลักการเบื้องต้นที่ไม่ซับซ้อน สามารถนำไปสู่ความสำเร็จและความสุขที่แท้จริงในการดำเนินชีวิต ในขณะที่ Dweck (2006) กล่าวว่า แม้ว่าบุคคลจะมีอุปนิสัยที่แตกต่างกันเนื่องจากประสบการณ์ที่แตกต่าง แต่บุคคลสามารถพัฒนาความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และอุปนิสัยของตนเองได้ ดังนั้น การนำ 7 อุปนิสัยมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาอุปนิสัยพื้นฐานของตนเองในการบริหารสถานศึกษาท่ามกลางวิถีชีวิตใหม่นั้น สามารถฝึกฝนได้ตามรายละเอียดต่อไปนี้

1. อุปนิสัยเริ่มต้นทำก่อน เป็นอุปนิสัยเชิงรุกอันดับแรกที่ควรพัฒนาซึ่งเป็นการกระตุ้นให้บุคคลมีการความรับผิดชอบในตนเองเพิ่มขึ้น (Covey, 2015) จึงเป็นอุปนิสัยเชิงรุกที่สร้างความท้าทายในการพัฒนาตนเองของผู้บริหารท่ามกลางวิถีชีวิตใหม่ที่ต้องเท่าทันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ต้องเป็นฝ่ายเริ่มต้นในการนำนโยบาย กลยุทธ์ โครงการ กิจกรรม วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ไม่หยุดชะงัก สำคัญคือการจัดการเรียนการสอนท่ามกลางวิถีชีวิตใหม่มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมภายใต้บริบทของสถานศึกษาของตน เช่น ออกแบบการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาของตนเองภายใต้ความพร้อมของผู้เรียน ผู้สอน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ การคิดค้นนวัตกรรม

สื่อการเรียนการสอนที่ช่วยส่งเสริมผู้สอนและผู้เรียน ภายใต้แนวคิดตามนโยบายของสถานศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น On-site, On-air, On-demand, On-line, On-hand เป็นต้น

2. อุปนิสัยเริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายในใจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวคิด หลักการ รวมทั้งแรงบันดาลใจในการบริหารสถานศึกษาของตนให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ ประยุกต์ใช้ภายใต้บริบทสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เป็นการเริ่มต้นจากสิ่งที่เราคิดในใจว่าจะเกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาท่ามกลางวิถีชีวิตใหม่ และในขณะเดียวกันต้องทำสิ่งที่คิดให้เป็นจริง เช่น การเตรียมความพร้อมผู้สอน ผู้เรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปรับรูปแบบการเรียนการสอนจากการเรียนในชั้นเรียนมาเป็น On-air, On-demand, On-line หรือ On-hand การสร้างเครือข่ายการเรียนการสอนออนไลน์ระหว่างสถานศึกษา เป็นต้น

3. อุปนิสัยทำตามลำดับความสำคัญ ภายหลังจากที่ผู้บริหารสถานศึกษาเริ่มต้นนำแนวคิดหรือรูปแบบการบริหารสถานศึกษาท่ามกลางวิถีชีวิตใหม่มาใช้ภายใต้จุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่าเกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา ในการจัดลำดับความสำคัญของแนวคิดหรือรูปแบบต่าง ๆ ที่นำมาใช้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดลำดับว่าสิ่งใดควรทำก่อนหลัง สิ่งใดเร่งด่วนต้องทำทันที เป็นอุปนิสัยที่ให้ความสำคัญกับสิ่งที่เร่งด่วนและสำคัญ เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาดำเนินอย่างต่อเนื่อง เช่น ระหว่างการออกแบบการเรียนการสอนอย่างไรเพื่อไม่ให้เกิดการจัดการศึกษาหยุดชะงักภายใต้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับการเตรียมความพร้อมของการบริหารจัดการ การเตรียมผู้สอนและผู้เรียน อย่างไหนสำคัญที่จะต้องกระทำก่อนหรือกระทำควบคู่กันไป เป็นต้น

4. อุปนิสัยคิดแบบ ชนะ/ชนะ ผลของการปรับเปลี่ยนการบริหารสถานศึกษาท่ามกลางวิถีชีวิตใหม่ย่อมส่งผลกระทบต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องไม่มากก็น้อย ดังนั้น การคิดแบบ ชนะ-ชนะ เพื่อให้ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์ทั้งสองฝ่ายจึงเป็นสิ่งสำคัญ เปรียบเสมือนใจเขาใจเรา เช่น ปรับการเรียนการสอนในรูปแบบ On-site, On-air, On-demand, On-line, On-hand อย่างไรให้ผู้เรียนยังคงมีประสิทธิภาพ ผู้ปกครองไม่เดือนร้อน ภายใต้ศักยภาพของสถานศึกษา เป็นต้น

5. อุปนิสัยเข้าใจคนอื่นก่อนจะให้คนอื่นเข้าใจเรา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์กว้าง โดยเฉพาะการบริหารสถานศึกษาท่ามกลางวิถีชีวิตใหม่ การเข้าใจบริบทหรือสภาพความเป็นอยู่ของผู้เรียน ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นสิ่งสำคัญ หากผู้บริหารสถานศึกษาทำความเข้าใจ ให้ความสำคัญและเข้าใจมุมมองของผู้อื่นก่อน ผลที่ตามมาคือผู้อื่นจะเข้าใจวัตถุประสงค์การปรับเปลี่ยนการบริหารสถานศึกษาตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง จึงเป็นการลดแรงเสียดทานหรือลดการปะทะกันและกัน เช่น การสำรวจความพร้อมของผู้เรียนและครอบครัวในการปรับรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อนำมาวางแผนการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมและสมดุลทั้งผู้สอน ผู้เรียน และครอบครัว ในลักษณะ Win-Win ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ On-site, On-air, On-demand, On-line, On-hand หรือรูปแบบอื่น ๆ ที่เหมาะสมตามบริบท ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูล

ความต้องการ หรือความจำเป็นต่าง ๆ ของแต่ละฝ่าย เพื่อประโยชน์ภาพรวมที่ยั่งยืน ซึ่งประสิทธิผลด้านการเรียนและประสิทธิผลในการป้องกันการติดเชื้อจากการระบาดของโรค Covid19 เป็นต้น

6. อุปนิสัยประสานพลังสร้างสิ่งใหม่ ผู้บริหารสถานศึกษากับการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์เป็นสิ่งคู่กัน ถือเป็นความท้าทายที่สำคัญสำหรับผู้บริหาร ดังนั้น การยอมรับในคุณค่าของตนเองเป็นสิ่งสำคัญและควบคู่กับการเข้าใจในความต่างของผู้อื่น มองภาพรวมของการบริหารสถานศึกษาว่าจะเดินทิศทางใดท่ามกลางวิถีชีวิตใหม่ เช่น ควรมีการวางแผนระยะยาวเกี่ยวกับการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อรองรับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตที่ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้ โดยการทำงานเป็นทีมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้สอน ผู้เรียน และครอบครัว เพื่อหาจุดศูนย์รวมความคิดที่เห็นพ้องต้องกัน เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Carlone (2001) ที่กล่าวถึงอุปนิสัยนี้ว่าเป็นการจัดการความสัมพันธ์และความขัดแย้งโดยการสร้างความไว้วางใจ คลายความกังวล การแสวงหาฉันทามติ และความสมดุลของเป้าหมายการแข่งขันและฝ่ายตรงข้าม

7. อุปนิสัยลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ ผู้บริหารสถานศึกษาที่เรียกว่ามืออาชีพ ควรทำการฝึกฝนอุปนิสัยของตนเองตั้งแต่อุปนิสัยที่ 1-6 มาใช้ในชีวิตจริงให้มีประสิทธิผล โดยการฝึกฝนอุปนิสัยต่าง ๆ เหล่านี้อย่างสม่ำเสมอ เช่น การฝึกฝนตนเองในการเริ่มคิดการบริหารสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทการออกแบบการเรียนการสอนใหม่ ๆ ภายใต้งบประมาณโดยทำการฝึกการจัดการลำดับความสำคัญสิ่งที่จะดำเนินการภายใต้แนวคิดการได้ประโยชน์ทั้งสถานศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่ายเพื่อรองรับการบริหารสถานศึกษาภายใต้วิถีชีวิตใหม่ ซึ่งเป็นการฝึกทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมของผู้บริหารสถานศึกษา (Rodríguez-Jiménez, Lara-Bercial, and Terrón-López, 2021)

ตารางที่ 1 การประยุกต์ใช้ 7 อุปนิสัย ของผู้บริหารสถานศึกษากับสิ่งที่คาดหวัง

7 อุปนิสัย	สิ่งที่คาดหวังจากการประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาท่ามกลางวิถีชีวิตใหม่
1. อุปนิสัยเริ่มต้นทำก่อน	1. การบริหารจัดการสถานศึกษาที่ไม่หยุดชะงัก
2. อุปนิสัยเริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายในใจ	2. รูปแบบการบริหาร/การจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม
3. อุปนิสัยทำตามลำดับความสำคัญ	3. การเตรียมความพร้อมในการปรับเปลี่ยนตามความสำคัญ
4. อุปนิสัยคิดแบบ ชนะ/ชนะ	4. ประสิทธิภาพผู้เรียนได้ตามวัตถุประสงค์
5. อุปนิสัยเข้าใจคนอื่นก่อนจะให้คนอื่นเข้าใจเรา	5. ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ครอบครัวและผู้เรียน
6. อุปนิสัยประสานพลังสร้างสิ่งใหม่	6. การทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา
7. อุปนิสัยลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ	7. ผู้บริหารมืออาชีพที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง

บทสรุป

แนวความคิดการประยุกต์ใช้ 7 อุปนิสัยของโควีเพื่อการบริหารสถานศึกษารวมทั้งการจัดการเรียนการสอนได้อย่างต่อเนื่องมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น ล้วนเป็นความท้าทายอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารท่ามกลางสถานการณ์การระบาดของโรค Covid19 ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ผู้บริหารต้องเริ่มต้นด้วยการปรับเปลี่ยนหรือต่อยอดแนวคิดที่เริ่มต้นจากตัวเองภายใต้บริบทของสถานศึกษาว่าจะบริหารจัดการอย่างไร ทำอะไรก่อนหลัง ผ่านกระบวนการรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารโดยเข้าใจ เข้าถึง เพื่อพัฒนา ภายใต้ความร่วมมือร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษา ผู้เรียน และชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- Carlone, D. (2001). Enablement, constraint, and the 7 habits of highly effective people. *Journal of Health Services Research & Policy*, 14(3), 183-185. doi:10.1258/135581907781543111
- Chadwick, R., & McLoughlin, E. (2021). Impact of the covid-19 crisis on learning, teaching and facilitation of practical activities in science upon reopening of Irish schools. *Irish Educational Studies*, 40(2), 197-205.
- Covey, S. R. (2004). *The seven habits of highly effective people*. New York: Simon and Schuster.
- _____. (2015). *Using Stephen R. Covey's the 7 habits of highly effective people in education*. Retrieved from https://www.leaderinme.org/uploads/Documents/results/7_Habits_Lit_Review_for_Education.pdf
- Duangchurn, P. (2020). The new normal in educational administration after the covid-19 crisis. *Journal of Arts Management*, 4(3), 783-795. [in Thai]
- Dweck, C. S. (2006). *Mindset: the new psychology of success*. New York: Random House.
- Guayco, M. T. G., & Fernandez-Cuervo, A. (2014). *The bibliotherapeutic effect of texts: an analysis on stephen covey's the seven habits of highly effective people*. Retrieved from https://www.academia.edu/7931890/The_Bibliotherapeutic_Effect_of_Texts_An_Analysis_on_Stephen_Coveys_The_Seven_Habits_of_Highly_Effective_People/
- Harris Park Elementary. (2021, June 14). *The 7 habits*. Retrieved from <https://www.westminster-publicschools.org/domain/1044>
- Kenan Foundation Asia. (2020). *Covid-19 epidemic make an impact on thai education in 3 important ways*. Retrieved from <https://www.kenan-asia.org/th/covid-19-education-impact/> [in Thai]
- Mongkol, N. (2020). *New normal*. Retrieved from <https://www.dmh.go.th/news/view.asp?id=2288/> [in Thai]
- Prombut, S. (2020). *New normal with changing lifestyles*. Retrieved from <https://dsp.dip.go.th/th/category/2017-11-27-08-04-02/2020-06-29-14-39-49/> [in Thai]
- Rodríguez-Jiménez, R. M., Lara-Bercial, P. J., & Terrón-López, M. J. (2021). Training freshmen engineers as managers to develop soft skills: a person-centred approach. *Sustainability*, 13(9), 4921. doi:10.3390/su13094921

Thienthong, T. (2021, May 25). Ministry of education prepares to organize 5 teaching styles in the era of covid-19 disturbing the city. *Thairath*, Retrieved from <https://www.thairath.co.th/news/local/2100016/> [in Thai]

